

Oni su zakuhali, narod æe kusati

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2011/7/16 11:21:46

Boje se izbora nakon objave pristupnog ugovora. Jer znaju što se sve „ispregovarali“. Nekima je složeno, a nekima nejasno.

Vladajuæi su objavili da æe se parlamentarni izbori održati 4. prosinca ove godine. Kosor, Frišæiæ, Pupovaca, Adlešić i još nekoliko njih odlučili su razvlastiti Predsjednika Republike Hrvatske. Ili možda ne znaju da u ovoj državi postoji Ustav koji jasno utvrđuje TKO raspisuje izbore za Hrvatski sabor. I da u odluci o raspisivanju izbora, koju donosi Predsjednik Republike, mora biti i datum izbora.

A kako stvoje stvari što se Ustava i Zakona tiæe?

Piše u Ustavu da se izbori moraju održati najkasnije 60 dana od dana prestanka mandata ili raspuštanja Sabora. Šesti saziv Sabora konstituiran je 11. sijeènja 2008. godine. To pak znaèi da mu mandat prestaje 12. sijeènja 2012. i da je zadnji ustavni rok održavanja izbora 13. ožujka 2012. Naravno da Sabor može svojom odlukom sam sebe raspustiti i ranije.

Iz izjave vladajuæih može se naslutiti da æe odluku o raspuštanju Sabora donijeti krajem listopada ili poèetkom studenog. Tada je na potezu Predsjednik Republike, koji svojom odlukom raspisuje izbore. I on mora poštivati zakon koji nalaže da od dana donošenja odluke pa do dana održavanja izbora ne može proæi manje od 30 dana. Ako vladajuæi žele izbore 4. prosinca Predsjednik Republike odluku mora objaviti najkasnije 3. studenog. I ako se izbori održe 4. prosinca, konstituirajuæa sjednica novog saziva Sabora mora se održati najkasnije 24. prosinca, jer tako nalaže èlanak 74. Ustava.

Ovo uplitanje predsjednika stranaka vladajuæe koalicije u ovlasti Predsjednika Republike izazvalo je èudne reakcije dijela èelnika oporbe.

Tako Milanović kaže: »Datum je sporan s ustavnopravnog stajališta i nije dobar zbog referenduma. Ali ponavljam, spremni smo za izbore, konaèno znamo koji je prijedlog vlade da oni budu i namjeravamo pobijediti na izborima i promijeniti stvari u Hrvatskoj«. Izjavio je to Milanović u sjedištu stranke nakon što su predstavnici vladajuæe koalicije dogovorili da se parlamentarni izbori održe 4. prosinca. Na pitanje da pojasni zašto datum nije dobar s »ustavnopravnog stajališta« Milanović je kazao da æe »zakomplicirati stvari oko referenduma«. »To je možda prekomplicirano za objašnjavanje, a bit æe tema razgovora iduæih dana. Mislio sam da su malo više promišljali kada su donosili tu odluku. Stvar je, s obzirom na ustavnopravne rokove i saborsku deklaraciju o pristupanju EU, naprosto problematièna«, kazao je Milanović.

Nešto preciznija bila je Vesna Pusiæ, pa kaže: »Datum izbora 4. prosinca apsolutno dovodi u opasnost jedan od strateških i dugoroènih ciljeva, a to je èlanstvo u EU. Svi znamo da je datum potpisivanja pristupnog ugovora 9. prosinca, dakle, gotovo istovremeno. U Saboru je donesena odluka koja ogranièava održavanje referenduma na 30 dana od potpisivanja, što znaèi da je 8. sijeènja 2012. zadnji dan za referendum.«

Ono što je gospodinu Milanoviću komplicirano objasniti, a gospođi Pusiæ nejasno, meni niti je teško objasniti niti je nejasno.

Datum 4. prosinca, kao moguæi datum izbora, može (ali i ne mora) biti sporan s ustavnopravnog stajališta, ali može biti sporan zbog državnog proraèuna. Zakonom o proraèunu (èl.37) propisana je obveza Vlade da Saboru najkasnije do 15. studenog dostavi prijedlog proraèuna za narednu godinu, a on pak se mora usvojiti prije poèetka godine (èl.6). Ukoliko se proraèun ne usvoji, primjenjuje se institut privremenog finaciranja (èl. 42). Teško je vjerovati da æe se proraèun u Saboru usvojiti prije raspuštanja (najkasnije do 3. studenog), a još teže da æe nova Vlada moæi predložiti, a Sabor usvojiti, proraèun u vremenu od 24. pa do 31. prosinca.

Drugi problem je referendum o ulasku u EU.

Kako ja èitam Ustav, taj referendum mora raspisati Sabor i to na temelju èlanka 142. Ustava i on se mora održati u roku od 30 dana od dana odluke o raspisivanju.

Ta odluka ne može se donijeti prije 9. prosinca, za kad je najavljeno potpisivanje pristupnog ugovora. Dakle, ovaj saziv Sabora to ne može odlučiti, ako æe izbori biti 4. prosinca.

Novi saziv, pak, mora biti konstituiran najkasnije do 24. prosinca i, uz pretpostavku da odmah donese odluku o raspisivanju referenduma, referendum se ne može održati prije 13 sijeènja 2012., jer je èlankom 11. Zakon o referendumu jasno propisano da od dana raspisivanja pa do dana održavanja ne može proæi manje od 20 ni više od 40 dana.

Dodatni problem može izazvati i Deklaracija o temeljnim naèelima pregovora za punopravno èlanstvo RH u EU (a na nju se poziva gospoða Pusiæ) u kojoj je zapisano:

»Graðanke i graðani Republike Hrvatske odluèit æe o pristupanju Europskoj uniji na referendumu koji æe se održati u roku od 30 dana od dana potpisivanja Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nakon referenduma, ovisno o njegovim rezultatima, Hrvatski sabor pristupit æe ratifikaciji Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.«.

No, moram podsjetiti da je ova Deklaracija veæ mijenjana, i to uz podršku glasova SDP-a i HNS-a, pa je prvobitna odredba da æe se referendum održati PRIJE potpisa ugovora izmjenjena, tako da se referendum održava NAKON potpisivanja ugovora. Zaista ne vidim zapreke da Sabor još jednom promijeni Deklaraciju (sigurno æe opet imati glasove SDP-a i HNS-a) i da se onih „30 dana od potpisa“ izmjeni u „30 dana od odluke Sabora“.

Danas èitam u novinama da ima i onih koji smatraju da taj referedum o ulasku u EU može raspisati i Predsjednik Republike. Pretpostavljam da se pozivaju na èlanka 87. Ustava:

„Hrvatski sabor može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga.

Predsjednik Republike može, na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, raspisati referendum o prijedlogu promjene Ustava ili o drugom pitanju za koje drži da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske.“

Uvjeren sam da se mora primjeniti èlanak 142 Ustava:

„Pravo da pokrenu postupak udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama ima najmanje jedna treæina zastupnika u Hrvatskom saboru, Predsjednik Republike i Vlada Republike Hrvatske.

Zabranjuje se pokretanje postupka udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama u kojem bi udruživanje dovelo, ili moglo dovesti do obnavljanja jugoslavenskoga državnog zajedništva, odnosno neke balkanske državne sveze u bilo kojem obliku.

O udruživanju Republike Hrvatske prethodno odlučuje Hrvatski sabor dvotreæinskom veæinom glasova svih zastupnika.

Odluka o udruživanju Republike Hrvatske donosi se na referendumu veæinom glasova biraèa koji su pristupili referendumu.

Referendum se mora održati u roku od 30 dana od dana donošenja odluke Hrvatskoga sabora. Odredbe ovoga članka o udruživanju odnose se i na uvjete i postupak razdruživanja Republike Hrvatske.“

I tu nastaje pravi problem. Ovaj saziv Sabora taj referendum ne može raspisati, a ako čekamo novi saziv to znači odugovlačenje početka postupka ratifikacije pristupnog ugovora u državama članicama EU, koje ga ne mogu započeti prije nego to učini Hrvatski sabor. A optimalni rok je tek kraj siječnja 2012.

I zašto smatram da to sve skupa ne mora biti ustavnopravni problem? Što ako građani na referendumu odbiju prijedlog ulaska RH u EU? Onda nikamo ne kasnimo, zar ne?

Građani su u ožujku tražili izbore. I SDP i HNS odlučili su HDZ-u i Jadranki Kosor dati mira i vremena da završi pregovore, a ona im je za uzvrat obećala objaviti datum izbora kad pregovori završe. I da će to sigurno biti do kraja godine. Što je obećala to su i dobili.

Kkako to da se nitko ne pita zašto sada Jadranka Kosor želi izbore prije potpisivanja (i objave) pristupnog ugovora? Sama činjenicom da na izbore ide prije toga daje naslutiti na što su sve pristajali u zadnjih 4 – 5 mjeseci pregovora. Boje se izbora nakon objave pristupnog ugovora! Valjda znaju i zašto.